

И Л Ъ А М Ы Н ВӘ ЗӘНМӘТИН ЈОЛУ

М. М. Исмајлов (Маммад Исмајил). «Доғш вә голаб» китабында, «Азербайжан» вә «Удду» журналларында ше'рлер.

МУАШИР Азербайжан совет ше'ринин тапкымыш вә исте'дядлы иу-мәвдәларидон Маммад Исмајилын адимы Азербайжан ССР Девлет мунафатына төгди олунан јазычларымызды сарасымда сенигч вә һәҗәчәндә охудум.

Тәкчә олар көрә јох ки, мунафатә төгдим олунмуш «Доғш вә голаб» китабындакы ше'рлерин, «Азербайжан» вә «Удду» журналларындакы сон сиксиләләрин вә үмүкијәтдә, Маммаддин Вахид, Москвада чыкмыш он үч ше'р китабында тоғлымныкы осорларын чоху көзүгүн табакында јараныб; јол үстүндә, төбәгдә, көзәлдишкә үз-үзә, бәдәһәткә, зарәфәтлә дејиләб, гығымчык кикки гозет ғырағылк, кағыз парчасына гоная сөзләр, образлар бир мүдәт сонра ону бүткә ыарымдыкы бүртүн ше'рларин аловуна, тоғымалына доғуб.

О, Бахидә өз тоғкыжыкы, көмәксәлжыкы, бир дә белшылдык күтрәк кылман һавасыкы көртүрүб икәминди. Тосуну даг кәндикдә — ағыр муһарибә илоридон атасы кечән ушағыжын адимы бүртүмш хатирәләр вә дунјанын әр балача өвләридон бириндә сымғымнык јалғыз авасы гығырды, Бахидә исо ғыршым-

сына аичгә аруз вә үмидләри чыкхачағды. Моммаддин һәр угурулу адимы, «доғшү вә голабосин» — жәһи бүтөвлүдүкә тәлелжин бу ағыр-ағымсындын алыман гысас кикки, одаларын, һәтмәк, исте'дядлы — муһарибәләр вә бүтәк бир ислик көзү јашлы гојан гәничкәләр үзү јәткә чалынан јени-јени голаблар кими көртүрүдү.

Маммад дилиндон кәлән доғма сөзләрин ишғырына дүшүб кәлдири. Атасы да, досту да, гоһум-гардашы да, әв-әшији дә Сөз иди... Вә сөзләрин гаһәдидә ону шәһрәти Азербайжанын сорабдарларын чокдан атыб. Моммад Исмајилын ады килди. Умумиттифағ мәчәләсләриндә төә-төә оржиная поэтик дунјасы олан, китабадан-китаба бој атан исте'дядлы бир шаир кими сөсләнир.

Мәрхүм гозет вә журналдар, гардаш республикалары бир чох әдоби орғаны Моммад Исмајилын ше'р вә поэмаларына һәвәслә бер әрири, ону һағында «дунјадә вә инсан руһунда әһәндәрлыг вә кәваллик» ахтаран бир шаир кими үрәк доғусу јазырлар. Шаирин русча үчү Москвада, бири Бахидә бурхалыммыш «Доғшын һәр донәләри», «Доки үзәриңдә ошин», «Вахтжында дејилән сөз», «Гојмајын

дунјанын адиләшмәјә» китаблары һағында нуфулу мәрхүм әдоби орғанлар угурулу әдәби һәдәс кими, кәниш мәғәлләр дәрч өтмишләр.

Бу китаблар Умумиттифағ охучу аудиториясында кәниш өкә-сада доғурубу вә шаирин Азербайжанын муғтәлиф күшләриндон адыгы мәктүбләри ядид Русиянын, Украина, Орта Асиянын шәһәр вә кәндләриндә кәлән муғтүблар да ғырышыб. Моммад төә-төә әлкомандә вә хариҗдә кәчирилән әдоби конферен вә көрүшләрин иштиракчысы олур вә поэмаларына лојатол төмсия едир.

Вә'әон дејирләр: әдобијатдә јазылманмыш сөз, охунманмыш нәгмә гәлгәјиб. Јазычы Јарәдичмылг јолуна вә өвтәтлә бәшләсә нә гаһәна биләр?

Исте'дядлы алам дунјәлә ајры һавә илә көләр: дејиләс оланларын һәлчә чох әв һәссәсин дејиләб! Вә, әлә өслиндә инсаным да, сонотин дә мө'чүзәндәриндә бириндир. Нәчә јүзәндир Азербайжан дилиндә нәһәк бир ше'р үмәман јараныр, ләкин бу кур чордә Моммад Исмајилын «Ағачдолен», «Савалянда Јатан икидә», «Гојмајын дунјанын адиләшмәјә», «Еннини јанында ев тикиди, ана», «Умиддон әсман гығымчә», «Атәш бөчәји» ки-

ми нәчә-нәчә көзәл ше'ри һеч кими тоқар әломәјон төзә нәғмәләр кими охунуб.

Моммад Исмајилын ше'рләриндә адын, сорт бир өвтәндәш мөвтәји, өсримизни мүрәккәб, тоғдыл һавасы, көчмиш, өн'әнојә бојүк өһтирәм вә көлөчәјә инам вар. О өз охучуларынын үрәјини көзәлдијә вә инсан ичтибилијино көлдири.

Моммад Исмајилын ајағынын атында чалым Вәтон торпағы доғунур. О һансы јурда, һансы сәв бағлылыгы билдирәјон шаирләр бәһәрдир. О, тәлеји олар вә өз тәлејини халғынын идеалларына сөрф едән шаирдир.

Вәлә көзәл ше'рләрин топладығы «Доғш вә голаб» китабы, журналларда чыхан сон сиксиләләрин Моммад Исмајилын Јарәдичмылгынын иделә-бодин чәһәтдон јеткин бир дөрвүнә годом доғуғуну көстөрир. Шаир совет әдобијатнын көзәл өн'әнолоринө садик гәләрәк өлкәнин сәсиал-мә'нон һәјағында јакхиндә лштырар едир.

Моммад Исмајил республика Ленин комсомолу мунафатына вә Н. Островски адыны Умумиттифағ мунафатында лауреатдыр вә Јарәдичмылг ишини һәмшә вә икәтәсим ишини сәхкә олағоландыр. Онун поэтик ахтарышлары «инсандан аичә һәнигәт, һәнигәт вә јенә һәнигәт гәлбә едир!» һәзиң төһбә вә Јарәдичмылг өвтәти өлкәнин илдәли кә'әһи һавасы илә јәһуңдына сөсләнир. Вүтүн бунлар көрә дә белә һәсәб едирлик ки, Моммад Исмајилын Јарәдичмылгы Азербайжан ССР Девлет мунафатына лајиндир.